

door Hans Werkman

Derk Sibolt Hovinga is een van de bekendste Groninger dichters en ook een van de produktiefste. Met liefde gebruikt hij nu al vele jaren lang het dialect van het Groninger Oldambt. In de loop der jaren verschenen er verschillende bundels, waaruit uitgeverij Stabo nu een verzamelbundel „Bloaren aan de levensboom” heeft samengesteld. De bundel is gegroepeerd rondom verschillende thema's.

Bloaren aan de levensboom

Hovinga heeft zijn inspiratie vaak gevonden rond de boerderij. De eerste serie heet dan ook „gedichten van de boerderij” met een strofe als deze:

De kaamp ligt openaaid,
En, ovve wil of nait,
De boer zaait koren in zien schoot,
Zien zörg, zien doaglieks brood.

Ver rondom de boerderijen ligt het land van de dichter, het Groninger Oldambt, waarover hij zangerige poëzie schreef. Een goed voorbeeld:

Koolzoadblui

Woagenwied
En licht en blied
Bluit 't koolzoadlaand
Aan ale kaant
Zien gele bloumen open.

Zien weelde vluit
As reuk zo zuit
Mie aal in muilt,
Of doezend kelken overlopen.

Licht is de zun
De wereld het 'n nei begun!

Oldamsterlaand! Oldamsterlaand!
Dien riekdom is zo groot
Dei hierzoot bluit
Dei hierzoot gluit
Dat 't in mien woorden overvluit.

In de afdeling „netuur en landschap” komen impressionistische tafereeltjes voor, zoals:

Stil ligt 't gruinlaand in oavenddook,
Dat gries tot over sloten langt
En in de koale bomen ook
Zien lichte grieze woalen hangt.

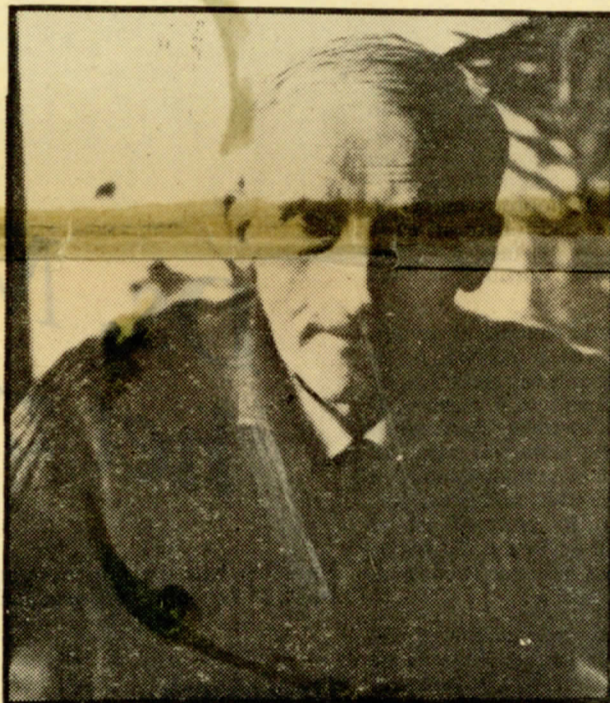
Een belangrijk element in de gedichten van Hovinga is wat hij noemt het „levensmysterie”. Hij voelt kennelijk veel voor een mystiek natuurgeloof. De witte roos is, schrijft hij, geboren uit het dubbellicht, d.w.z. de oerstralen waar stof en geest uit voortkomt. Zo komt hij ook tot het zien van symboliek in de roos:

Dien doren smaart
En wondt het haart;
Dien blui gefte zicht,
Op 't aaiweg licht
Dat achter ale tiedelkhaid bestaat -
En nooit vergaait.

In het laatste gedicht belijdt hij deze mystiek (een soort pantheïsme?) nog sterker: „De merel/het de stem van God”. Groot is ook de aandacht die Hovinga besteedt aan oude mythen. Hij heeft de Edda in het Gronings vertaald en schreef zelf mythische sprookjes. De taalbron waaruit hij het vroegst dronk (het Gronings dus) geeft hem nog altijd de beste mogelijkheid om zich te uiten. Daarom vertaalde hij deze mythische wereldpoëzie in zijn moedertaal.

Hoognederlands ken 'k ook wel proaten,
Moar nait mien daipste vuilen in achterloaten.

Dat gait op 't beste in 't taalverbaand
Dat 'k mitkreeg oet mien kinderlaand.

D. S. HOVINGA

Dat is 't gehaim, aan d'eerste woorden geven:
De poort te wezen noar het haart van 't leven,

En noar 't mysterie dat verburgen ligt
Achter de woorden van 't gedicht.

Ook andere proeven van vertalingen komen in deze bundel voor. Gedichten van Goethe, De Genestet, Gezelle, Perk en Roland Holst verschenen in Groninger gewaad. Slauerhoff zegt hier:

No wait ik: naargens vin ik vree,
Op eerde nait en nait op zee;
Allennig aan de leste smale ree
Van holt in 't zaand.

En Kloos' beroemde sonnet begint zo:

Ik schraif om bloumen in de knoppe broken,
En veur de mörn van heur blui vergoan.

Een van de krachtigste vertalingen vind ik die van een gezang van Guido Gezelle:

Het leven is: zien kruusvlaag ait
Deur goie en kwoie doagen,
Verropt en schonnen en verwaaid,
Toch moudeg wieder droagen.

Ain strompelt wel en vaalt en lidt,
En wonden springen open,
Moar vol holt elke man dei stridt,
Mag hom de dood belopen.

Het leven is: gain rust, gain vree,
Gain woapenstilstand vroagen,
Moar ait zien kruusvlaag, tree veur tree
Tot in Gods hannen droagen.

De bundel besluit met dertig vertaalde christelijke gezangen, zoals „Om wierden, lougen, heerten en overal is God”, „Laai, Heer, bie baaide hannen Joen kind dei 'k bin”, „Och blief mit joen genoade o Godslicht bie ons ait” en „Neem mien leven, loat het, Heer, stoan in 't taiken van joen eer”.

Uit de gegeven voorbeelden blijkt mijns inziens, dat Derk Sibolt Hovinga geen groot dichter is, maar dat hij wel met zijn Gronings dialect een zuivere weergave kan geven van wat hij voelt. Er zijn immers vele niet-grote dichters die wel zuivere dichters zijn. Dit laatste geldt overigens niet altijd voor Hovinga. Hij neemt te vaak zijn toevlucht tot clichés, vooral in zijn natuurbeschrijvingen. Maar deze verzamelbundel is hij waard. Jammer genoeg ontbreekt een verantwoordiging. Wie stelde de bundel samen en hoe deed hij dat? Ook een korte biografie en een bibliografie had in een bundel als deze niet mogen ontbreken. Het colofon vermeldt dat Hovinga thans (wanneer is dat? een jaartal ontbreekt) 73 jaar is en dat van de bundel 400 exemplaren gedrukt zijn. Dat is geen groot aantal. Des te opvallender is de lage prijs voor een bundel van maar liefst 266 bladzijden: f. 18,90. De uitgever is Stabo/All Round in Groningen.